

Kürt Sorunu Üzerine: "Savaşın Diyalektiği"

İçeriği Yazan: [Vedat KOÇAL](#) [1] Zaman: Çar, 19/10/2011 - 13:47

".. şimdiye kadarki bütün toplumların tarihi, sınıf savaşımının tarihidir. ...ezen ile ezilen, birbirleriyle sürekli olarak karşı karşıya gelmişler. Kesintisiz, kimi zaman örtülü, kimi zaman açık bir savaş, her keresinde ya toplumun tümüyle devrimci bir yeniden kuruluşuyla ya da çatışan sınıfların birlikte mahvolmalarıyla sonuçlanan bir savaş sürdürmüşler.

.. burjuvazi kendisini sürekli savaş içerisinde bulur. Başlangıçta aristokrasi ile, daha sonra bizzat burjuvazinin, çıkarları sanayinin ilerlemesine ters düşen kesimleri ile; her zaman da yabancı ülkelerin burjuvazisi ile.

.. burjuva sınıfının varlığının ve egemenliğinin esas koşulu, sermayenin oluşması ve çoğalmasındır.

.. sermaye bireysel değil, toplumsal bir güçtür."

Komünist Parti Manifestosu'ndan.

..

Kürt sorunu, ülkenin varlığı-yokluğu seçenekleri üstündeki kesin belirleyiciliği ile, Türkiye halkının ve dolayısıyla siyasetinin önündeki, yakıcıdan öte "ölümcül" temel sorundur.

Kürt sorunu merkezli, ve milliyetçilik - karşı milliyetçilik eksenli bir iç savaş, bir yakın tehdit olmaktan çok öte, artık yıllarla değil, aylarla ölçülen, kaçınılmaz bir yazgı durumundadır.

Bugünkü durumda, sila

hı güçleri aşarak, kitlelerin karşı karşıya geleceği besbelli bu "iç savaş" tehdidi ve tehlikesi söylemi, savaşın

Sosyal Medya: [Facebook](#) | [Twitter](#)

zaten yaşanmakta olduğu gerçeğinin üstünü örtmek için kullanılmaktadır.

İnsanlar ölüyorsa, savaş da vardır. Resmi-siyasi söylemler ne söylerse söylesin, ölümlerin gösterdiği gerçek, kıyasıya savaşıldığıdır.

Buna karşın, iki tarafın da, “analar ağlamasın, gençler ölmesin, silahlar sussun” gibi duygusal demagogik söylemlerle, kalıcı “barış” ve “çözüm” istemini, dahası ortak iradesini dillendirdiği bir savaşın nasıl olup da sürdüğü bilimsel merakın konusu edilmemiştir.

Özellikle son otuz yıl boyunca, siyasal yazımın ve pratiğin en ağırlıklı gündemini oluşturan Kürt sorunu, son süreçteki siyasallaşma eğilimine karşın, bugün bile, “bölücü terör” ve “özgürlük mücadelesi” karşılıklı söylemleri etrafında, ulusal-kimlik çelişkilerinden bağımsız olarak değerlendirilebilmiş değildir.

Sol alan da, Türkiye siyasetinin bütününü kapsadığı rahatlıkla söylenebilecek bu genellemenin içindedir. Diyalektik maddeci incelemenin özü olarak sınıfsal tahlil, bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıda istisnai örnekler dışında, teorik yabancılaşma pahasına, ve ısrarla, sol siyasal gündemde bile Kürt siyasetinin değerlendirilme alanının dışında tutulmaktadır. (1)

Verili durumda, sadece siyaseti değil, bireysel ve kurumsal ölçekte tüm ülkeyi, ama en önemlisi istisnasız bütün bir entelektüel alanı kaplayan bir yargı olarak, Öcalan, Karayılan ve daha az yetkileri ve etkileriyle siyasal uzantılarının kişisel varlıkları, iradeleri, Kürt siyasetinin olumlu veya olumsuz algısında tekil öge durumundadır.

Böylece, Kürt siyaseti, Öcalan’ın Zeus, diğerlerinin yarı tanrılar, ve Kandil’in de Olimpos’un yerine geçtiği bir mitolojik görüntü sunmaktadır.

Öcalan’ın, Kürt siyaseti üstündeki belirleyici bilincinin ve iradesinin, “sol akıl” doğrusu “sol olma iddiasındaki akıl” tarafından kabulü, Marksist düşüncenin temellerindeki diyalektik madde-düşünce (ide) ilişkisinin “baş aşağı” oturtulmasından başka bir şey değildir.

Bunun öznel ve nesnel gerekçeleri vardır.

Öznel nedenlerden ilki, Kürt siyasetinin, güncel eylem-söylem ve örgütlülük yapılanmasını, ’80-’90 kırılmaları üstünde yaşadığı yabancılaşma - kendini red politikaları üstüne kurmuş olması ve bu durumu inatla gözden kaçırma çabasıdır; yani, kendini inkarın inkarı üstünde yapılandırılmasıdır.

Doğrusu, Kürt siyasetinin askeri ve siyasal temsilcileri, üstünde durdukları sınıfsal altyapıyı görmezden gelmekte ve getirmektedirler.

Kürt siyasetinin, özgün bir varlık alanı olarak belirginleşme öyküsünün, Türkiye solunun 12 Eylül öncesinde içinde bulunduğu dağılma dönemine kökenlendiği bilinmektedir.

Türkiye solunun dağılma dönemine girdiği ’80 öncesindeki doğuşundan bugüne, sırasıyla “ddko - Apocular - ulusal kurtuluş ordusu-uko- Kürdistan işçi partisi-pkk-kongra-gel ve nihayet “demokratik toplum kongresi-kck” ad değişimleri üstünde kendiği gösteren bu politik eksen değiştirme eğilimi, gerçekte, toplumsal taban arayışlarından başka bir şey değildir.

Bu bakımdan, salt '89 sonrası Sosyalizm'in uygulamadaki çöküşünün dünya ve Türkiye solunda yarattığı düşünsel ve pratik bunalım, Kürt siyasetinin sağa dönüşümünü açıklamakta tek başına yetersiz kalmaktadır. (2)

Kürt siyasetinin bilimsel - diyalektik maddeci tahlilin dışında değerlendirildiği geleneksel politik tavrın nesnel gerekçelerinin ilki, geleneksel "ezilmişlik - baskılanmışlık" ön kabullerinin baskısı altında, Türkiye kapitalizminin dışında bir Kürt kapitalistleşmesinin, Kürt burjuvazisinin Türkiye solu içinde tanımlanmamış, doğrusu görmezden gelinmiş olmasıdır.

En başta, Türkiye solunun kitlesellik anlamında tarihsel doruğunu yarattığı, 15-16 Haziran, 1 Mayıs '77 örnekleri ile, 12 Eylül öncesinde, politik örgütlülük ve eylemsellik bakımından "sınıf" kimliğini kazanmayı hakkeden, toplumsal tabanını oluşturmuş bir işçi hareketi söz konusudur. Oysa, aynı dönem, salt Kürt coğrafyası ile sınırlandırıldığında, kayda değer bir işçi sınıfının varlığından söz edilemeyeceği açıktır. Yani, Kürt siyasetinin pkk ve benzeri odakları bağlamında, Türkiye solundan kopuşla doğumu sıralarında, sol-Sosyalist söylemin üzerine oturabileceği bir yerel işçi sınıflılığından söz edilemez.

Öncesindeki, yani '60'ların sonundan önceki Kürt siyasetinin, Cumhuriyet öncesi ve erken Cumhuriyet sürecindeki Kürt ayaklanmaları, dinsel motifleri üstünde, yükselen ulusal burjuvaziye karşı yerel-geleneksel Kürt aristokrasisinin direncini gösterdiği, tekil kabulümüzdür. Bu nedenle, '60'ların sonundaki Türkiye siyasetinden, özelde solundan koparak kendi özgün varlık alanı, yani modern toplumsal tabanı ile buluştuğu sürecin öncesindeki "Kürt" motifli tarihsel olayları, bu yazıdaki adlandırması ile "Kürt siyaseti" kategorisinin dışında tutuyoruz.

Sosyalizm'in, kimlik taleplerini merkeze alan birer çarpık yorumu olmaları, ve Türkiye solundan kopuşla varlık kazanmaları ortak özellikleri bakımından benzer görünseler de, Kürt solu ile Alevi solu, varlık kaynaklarındaki sınıfsal durum ve çelişkiler bakımından farklı, hatta birbirine ters etki-tepki ilişkilerinin ürünüdürler. (3)

Şu nedenle ki, Alevi solu, '45'te başlayan ve Menderes-Demirel çizgisinde, kırsal liberalizasyon politikaları ile belirginleşen Anadolu sermayesinin yükselişi ile baş gösteren sınıfsal çelişkinin ve baskılanmanın sonucu olarak, kırsal Alevi nüfusunun, metropol kıyılarına göç etmesi ile, yani köylülüğün işçileşmesi ile varlık kaynağı bulmuştur. Oysa, Kürt siyaseti, en azından '90 sonrasındaki varlığıyla, proleterleşmenin değil, tersine, sermayeleşmenin, sermaye birikiminin ve onun üstünde gerçekleşen orta sınıflaşmanın ürünü olmuştur.

"..köylülükten kent burjuvazisine ilerleyen bu sınıfsal dönüşümü yaratan en önemli etki gücü, kuşkusuz göçtür. Cumhuriyet'in ilk yıllarından başlayıp bugüne, gerek devlet kapitalizmi, gerekse sonraki liberal serbest piyasa dönemleri boyunca kapitalist gelişmenin, ülkenin diğer yöreleri ile karşılaştırmada bölge adına eşitsiz, dolayısıyla yoksulluğu artırıcı etkisi, kırsal nüfusun kitleler halinde kent kıyılarına göçünün asli nedenidir. Ve devamında kirli savaş yıllarının, can-mal kaygısı üreten yıkıcı baskısı, göç tufanını büyüten ikincil kaynak olagelmıştır.

Diğer yandan, kirli savaş yılları boyunca, başta güvenlik gerekçeli koruculuk uygulamasının, ve sonra gap gibi, tarımsal desteklemelerin finansmanı adıyla, bölgesel toplumsal yapının egemenleri olan aşiretlere aktarılan kamu fonları, hem bölgesel sermaye birikiminin temel kaynaklarından biri olarak, hem de sermayedarlaşan toprak ağalarının ellerindeki tarımsal işleme yöntemini ilkel el aletlerinden, traktörlü-biçerdöverli mekanizasyona taşımaları sonucu gelişen vasıfsız-mülksüz işçiliğin

niteliksizleşmesi-yoksullaşması süreçlerinin, yani kitlesel göçlerin temel kaynağı olarak, köylülüğü dönüştüren etkideki önemli paylardan birine sahiptir."

Yani, Kürt siyaseti, Kürt coğrafyasındaki sermaye birikiminin ve ona dayalı orta sınıflaşmanın, Kürt burjuvazisinin doğum ve olgunlaşma sürecinin ürünü olmaktadır.

Bu haliyle, sağlıklı sollu bir bütün olarak Türkiye ve özelinde Kürt siyasetinin kendisi, Kürt siyasetini yaratan neden-sonuç ilişkisini Kürt yoksulluğunda ve köylülüğünde aramakla, tanıyı yanlış koymuştur, ve bu yanlışını halen sürdürmektedir.

Sonuçta, Kürt siyasetinin ve Türkiye solunun Kürt siyasetini algılayışının teorik-pratik bunalımı yeni değildir; doğum sancısı gibi, ilk adımından bu yana bir var oluş sorunudur.

..

Coğrafyasının ekonomi-politik süreçlerine bağlı olarak gerçekleşen yerel sermaye birikiminin üstünde, Kürt burjuvazisinin oluşum kaynaklarını, birkaç başlıkta sıralamak olasıdır.

Öncelikle anılması gereken, kuşkusuz, bölge ekonomisine en belirgin etkinin odağı olarak Kuzey Irak ticaret alanının ve etkinliğinin varlığıdır. Yani, '90 sonrasında, Körfez savaşını izleyerek küresel kapitalist güç birliğinin, Kuzey Irak'ta yarattığı Kürt devletleşmesinin ekonomik etkileridir.

"Körfez savaşları sonrasında, küresel güçlerin Saddam yönetimine karşı uyguladıkları 36.paralel sınırı ile yönetsel, ve dolayısıyla ekonomik bakımdan Irak merkezi yönetiminden koparılan Kuzey Irak'ın bütün bir ekonomik yaşamı, Türkiye ile ticarete dayandırılmıştır. Yirmi yıldan bu yana, Kuzey Irak petrol kaynaklarını, yasal veya yasa dışı "tanker-kamyon" ticareti yoluyla Türkiye piyasasına sunan ve Kuzey Irak coğrafyasının perakende tüketiminin hemen tümünü Türkiye'den karşılayan karşılıklı sınır ticareti, ve sonra, özellikle bölgesel müteahhitlik hizmetlerinin, Kuzey Irak inşaat sektöründeki ağırlığı ile yarattığı yatırım ve istihdam dolaşımı, bölgeler arası, doğrusu "bölgeleri birleştiren" ekonomik ilişkileri yatay ve dikey olarak büyötmektedir."

Böylelikle, tarihsel şablon içerisinde sermaye birikiminin adresi olarak, Avrupa'da, Akdeniz ve Atlantik kıyılarındaki liman kentlerinde doğan uluslaşma-ulus devlet çağının Kürt coğrafyasındaki milat yeri, Habur sınır kapısı olmaktadır.

Özellikle Gaziantep örneğinde, organize sanayi bölgelerinin ardı ardına kuruluşları ile somutlaşan, ve son yirmi yıl içindeki sınai gelişim, sınır ötesi ticaretinin yarattığı bir endüstri-ticaret alanı olarak bölgedeki sermaye birikiminin en belirgin göstergesi durumundadır.

Diğer yandan, Kürt siyasetinin "başkenti" olarak Diyarbakır örneğinde, Körfez Savaşı süreciyle başlatarak, son yirmi yılda kurulan ticari şirket-işletme sayısı, ticari kredi kullanımı gibi ekonomik ölçekler üstüne yapılacak bir araştırma, Kürt orta sınıflaşmasının, boyutları ve gelişimi hakkında bilgi ve fikir verici olacaktır. Bu yönde bir araştırmanın varlığı, ortaya koyduğu verilerin kanıtlanmış olduğu bilinmemekle birlikte, yine de, söz konusu ekonomik verilerin, geçen zamanla doğru orantılı olarak yükseldiğini kabul etmekte, doğruluk payı olduğu öngörülebilir.

"Bununla birlikte, Diyarbakır'da yapılan araştırmalardan elde edilen istatistik veriler, lüks tüketim eğiliminin nitel yükselişine karşın, yoksullaşmanın da göç merkezli olarak katlanarak artan bir nicelikle yaygınlaştığını ortaya koyuyor. Böylece, zenginleşmenin dikey, yoksullaşmanın yatay artışına ilişkin görsel izlenimlerle bile rahatlıkla anlaşılan sınıfsal çelişkinin, bu yükselişine ilişkin basit verilerin ortaya koyduğu, kapitalizmin bölgede yerleşme sürecini tamamlamakta olduğudur."

Bölgesel yerleşim dokusunun, gerek ticari gerek konutsal mimari bakımından, lüks tüketimin çarpıcı boyutlara ulaştığı Diyarbakır kent merkezi örneğinde olduğu gibi, açıkça gözlenen kapitalist kentsel dönüşüm, bölgedeki sermaye birikimini işaret eden bir başka örneklem alanıdır."

..

Kuzey Irak Kürt devletleşmesi sürecinin, en belirgin bölgesel ekonomik etkisi, sermayeyle birlikte, ve ona oranla daha fazla olarak, işgücünün Kuzey Irak piyasasına yönelişidir.

"Özellikle inşaat sektörünün sermaye ve istihdam kaynağının ağırlık merkezini oluşturan sermaye ihracı karşısında, Kürt sorununun odağında durduğunu düşündüğü bölgesel işsizliğe geniş çaplı bir çözüm alanı elde etmiş olan Türkiye devleti ile, Saddam sonrası yeniden yapılanmasını ve devletleşme sürecinin imarını, bölgenin aktif sermayesi ve onun vasıfsız köylülüğünden topladığı ucuz işçiliği ile yürütme olanağı sağlayan Kuzey Irak yönetimi arasında bir çıkar birliği, uzlaşısı olduğu açıktır."

Güneydoğu Anadolu Projesi - GAP sürecinde, geniş tarım alanlarının sulanması ile, üretim koşullarının iklimden bağımsızlaştırılmasıyla artan tarımsal ürünün, Körfez Savaşı sonrasında, uzak Türkiye metropollerindenise, coğrafi olarak daha yakın ve ulaşımı daha elverişli Kuzey Irak pazarına yönelişi, yerel sermaye birikimi kadar, bölgenin Türkiye ile ekonomik kopuşunu da hızlandırmıştır.

Gap'ın amacı ve içeriği ile, köylünün niteliksiz kol gücünü tarımsal üretim aracı olmaktan çıkarıp tarımın mekanizasyonu sürecini başlatması, geleneksel sağ-liberal politikalarla korunan toprak sahibi ile topraksız köylünün üretim ilişkisi çelişkilerini ve böylece aralarındaki sınıfsal makası iyice açmış, topraksız olan üstünde göçe doğru itici bir etki yapmıştır.

İşçi Partisi'nin, ağalığa karşı kırsal köylü tepkisini fazlaca abartarak ileri sürdüğü Arslanoğlu - Cumhuriyet köyü deneyi, bu bakımdan, ütöpk Sosyallstlerin kooperatif deneyimlerinden bile ilkel kalmakta, en nazik söylemiyle, bir tür okul müsameresini andırmaktadır.

Diğer yandan, başta Diyarbakır Ergani'deki bakır, Elazığ'daki krom, Batman-Raman petrol, Bitlis sigara üretim tesisleri gibi, bölgesel çapta modern- endüstriyel işçiliği ve giderek sınıflaşmayı yaratan üretim kaynaklarının ve araçlarının, 24 Ocak kararları ile başlayıp, Özalizm yılları boyunca ve devamında yükseltlen özelleştirme süreci boyunca tasfiyesi, sınıflaşma sürecini baltalamaktan başka, yaygınlaştırdığı işsizliğin bölgesel işgücünde yaşattığı daralmayla, Kuzey Irak'a yönelen kitle göçünün en önemli nedenlerinden biri olmuştur.

Yani, tarımsal mekanizasyonun yanı sıra, özelleştirmelerle ve terörizmin güvenlik kaygıları ile beslenen işsizlik, Kürt coğrafyasının emek pazarının yüzünü, ilk adımda arz yönünde, Türkiye'den Kuzey Irak'a çevirmiştir.

Sonuçta, Türkiye siyasetinin, "sol göz"ünü kapatıp görmezden geldiği gerçek, Kürt coğrafyasının Türkiye'nin geri kalanı ile bütünleşme zemininin yapıtaşlarından biri olmaya aday bir sendikal hareket ve işçi sınıfı varlığının, en azından yirmi yıldan bu yana söz konusu olmadığıdır.

Bu haliyle, 2010'daki Tekel direnişinde gözlemlenen, ya da gözlemlendiğine inanılmak istenen türde, sınıf dayanışması üstünde yaratılacak bir "gönüllü birliktelik" beklentisinden, hatta en gerçekçi deyimile olasılığından bile söz edenler,

iyimserlikle akıl körlüğü arasındaki sınırın ötesinde durmaktadırlar.

..

Bu hali ile, Türkiye sınırları içindeki Kürt coğrafyasının ekonomik çekim merkezi Kuzey Irak olmaktadır; o halde, Türkiye ulus devletinin ve merkezi yönetiminin bölge üstündeki yönetim-denetim pratiği, ancak kağıt üstünde kalmaktadır; bu da Kürt siyasetinin önüne kurulan "üniter devlet" dayatmalarının somut gerçek karşısındaki sonuçsuzluğunu, yararsızlığını ortaya koymaktadır. Doğal düzen, kendi kuralını işletmektedir.

Türkiye ulus devletinin, Kürt uluslaşma sürecinin politik ifadesi olan Kürt siyasetine karşı direncini baskı - şiddet yöntemine tutsak eden, işte bu açmazdır.

..

Diğer yandan, bölgeden ülkenin batısına olduğu kadar Kuzey Irak'a yönelen göçün en büyük kalemi, eğitilmiş işgücü, yani "beyin göçü"dür.

Kürt coğrafyasında görev yapmak, Türkiye bürokrasisi için, sadece bugün değil, uzak geçmişten bu yana her zaman ciddi bir sorundu. Bölge, alan ayrımı olmaksızın tüm bürokratik yapı için ve her zaman bir "sürgün-cezalandırma" amacıyla atanma adresi olagelmıştır.

Bugün, adları ilk anda akla gelen merkezi okullarda, üniversitelerde görev yapabilecek olanaklara sahip herhangi bir eğitmenin, ya da başka herhangi bir kamu görevlisinin, bölgede kendi iradesi ve istemi ile bulunma olasılığı, hepimizce paylaşılan ve haklı olan kötümser kuşkuyla konudur.

Nitekim, memur aylıklarının, bölgenin "olumsuz" durumunu bilinçaltında kalıcılaştırmaya dönük olduğu besbelli bir psikolojik imge olarak, "tazminat" diye adlandırılan eklerle artırılması, bununla yetinilmeyerek "zorunlu hizmet" uygulamalarına gerek duyulması, bu "dışlayıcı" egemen anlayışın kanıtı ve sonucudur.

Nihayet birbirinin peşi sıra kurulan "tabela üniversiteleri", gelişme süreci içindeki Kürt orta sınıfının ve sermayesinin, yine kendi bölgesel insan kaynağını yaratma zorunluluğunun devlet tarafından kabulünün bir diğer göstergesidir.

-Tarikat-cemaat fideliği olarak kullanılmak amacıyla kuruldukları bilinen bu sözde üniversitelerin nasıl bir "okumuş insan" profili üreteceği, elbette ayrı bir sorundur.-

Çünkü eğitim, son tahlilde orta sınıfın sorunu ve gereksinmesidir.

Yazıyı uzatmak pahasına, burayı bir paragraflık da olsa açmakta yarar var:

Kurucu ilk kuşağı geçip, varlığın içine doğan ikinci, üçüncü kuşağı, ve bir örneklem kümesi olarak Rahmi-Mustafa Koç'u ve Güler-Ali Sabancı'ları ele alarak, büyük burjuvazi üyelerinin nerede neyin eğitimini aldıklarını araştırmadıkça bilemeyiz ve bilme gereği de duymayız; çünkü, kendileri için olduğu gibi, bizim için de onların belirleyici özellikleri, içinde yer aldıkları kasta üyelikleridir. Oysa komşumuzun ne iş yaptığı, veya çocuklarının nerede ne okudukları bilgisi, mutlak merakımıza konudur. Çünkü işsizlik ve toplumsal işbölümü üstündeki bireysel konum, ilk elde orta sınıfa özgü sorunlardır; ve çünkü proleteryanın tekil sorunu, yoksulluğu sürdürülebilir kılmak, açlıktan korunmak çabasıdır, bunu sağlamak için her iş yapmak proleterin

zorunluluğudur; oysa orta sınıf üyesinin seçenekleri ve sınırları söz konusudur.

Bu satırların yazarı, bu durumun doğrudan tanığı ve kanıtıdır. '90'lı yılların hemen başında üç yıl süre ile eğitim gördüğüm ve ilk öğrencilerinden olduğum Hakkari Anadolu Lisesi'nin, o dönemde öğretmeni ve binası yoktu. Hakkari asker hastanesi binasının bir bölümünde, ve asker-yedek subay öğretmenlerin geçici eğitimlikleri ile öğrenim gördük. Yıllar sonra, yurdun diğer, çapraz köşesinde, Edirne Anadolu Lisesi'ni bitirdiğim yıl, aynı koşullarda okuyan Hakkari'deki sınıf arkadaşlarım, benimle aynı sınava, aynı koşullarda katıldılar. Ve Hakkari, her yıl yapılan üniversite giriş sınavlarının sonucunda basında duyurulan "en başarısız üç il" sıralamasındaki değişmez yerini korumaktadır. (4)

Böylece, ve bizzat tanıklığımın somut örneğinde görüp göstermeye çalıştığım gibi, bir yandan ilköğrenim çağından başlayarak eğitim olanaklarının sınırlılığı yüzünden, gerek yüksek öğrenim, gerekse meslek edinme sürecindeki kitlesel yarışmada karşılaştığı haksız rekabet, ve diğer yandan, Kürt uluslaşması sürecinde gelişen ulusal kimlik aidiyeti ile pkk terörü arasındaki doğal bağdan kaynaklanan "güvenlik kuşkusu", geçmişten bugüne eğitim sürecindeki Kürt gencinin önünde iki ciddi engel olarak yükselmektedir.

Böylece, Kürt kapitalizmi, "Teşvik-i Sanayi Kanunu"ndan bu yana kesintisiz süreklilikte desteklenmekten öte doğrudan devlet eliyle yaratılan ve yükseltilen Türkiye sermayesi karşısında, işgücü-insan kaynağı bakımından da haksız rekabete uğratılmış olmaktadır.

Gelişme süreci içindeki Kürt sermayesinin, yüksek katma değer üreten teknoloji yoğun endüstriyel sektörlerden uzakta, inşaat-tekstil gibi emek-yoğun, yani kol gücüne dayanan sektörlerde yoğunlaşması, yukarıda kısmen göstermeye çalıştığım üretim faktörlerinin ölçüsüne ilişkin bu özelliğinin doğal sonucu ve gereğidir.

Hal böyle iken, taze Kürt burjuvazisi, Türkiye sermayesinin nicedir yerleşik egemenliğine karşı rekabet gücü eksikliğini, kara para finansmanı, ucuz işgücü ve silahla tamamlamaktadır.

Kuzey Irak'taki Kürt devletleşmesinin Türkiye coğrafyasındaki yerel Kürt sermaye birikimine katkılarının

önemli kalemlerinden bir diğerinin, "uyuşturucu ve yanı sıra "silah ekonomisi" olduğu, tartışmasız gerçekliktir.

"Uluslar arası uyuşturucu ekonomisinin, İç Asya'daki üretim kaynaklarından, Avrupa tüketim sahasına varan dolaşım güzergahı üstündeki konumu ile bölge piyasasının dolaşımına giren kara para, yöresel sermaye birikiminin en önemli kaynaklarından biri olmaya, bugün de devam etmektedir."

"Bir kilo toz, bir otobos" deyimi, bu gerçeğin anonimleşmiş, hemen herkesin ezberinde yer etmiş bir ifadesidir.

Örneğin, Kürt siyasetinin ve artık eklentisi olarak yanında konumlanan "sol" örgütlülüğün söylemi, '90'larda, bazı Kürt "işadamları"nın Susurluk'ta açığa çıkan devlet çetesi eliyle öldürüldüğünü saptarken, bu açık sözlülüğünü, öldürülen "işadamları"nın ne iş yaptıklarını, yarattıkları finans kapitalin kaynağını açıklamakta

aynı biçimde göstermemektedir. Behçet Cantürk, Savaş Buldan gibi "işadamları"nın, başta uyuşturucu ticareti olmak üzere, mafya yöntemleri ile kara para ürettikleri gerçeğini gizlemek, en azından artık olanaklı değildir.

Kürt sermayesinin, başta kamu yatırımları, hemen tüm ihaleli ticari işlerde, kara paraya dayalı finans ve aşiret-tarikat gibi sömürü odaklarından edindiği ucuz işgücü kaynaklarını kullanarak elde ettiği olağan sınırların altındaki bedellerle, bu yöntemin yeterli olmadığı durumlarda ise tehdit, yaralama ve öldürme gibi şiddet yollarına başvurarak rekabet, giderek egemenlik kurma politikasını izlediği, tartışmasız gerçektir.

Kürt sermayesinin bu agresif rekabetine karşı, Türkiye orta sınıfı ise, çelişmenin çatışmaya dönüştüğü noktada kendiliğinden oluşan büyük burjuvazi ittifakıyla elinde tuttuğu, devlet aygıtı ve askeri zor gücü ile üstünlüğünü koruma çabasına girişmektedir. Nitekim, Kürt sorunu karşısında, iktidarının başlarında "sivil-siyasal çözüm" arayışları bağlamında "ılımlı" söylemi seçen AKP iktidarının, bugün olanca sertliği ile şiddet söylemine ve politikasına girişmesi, ve bu çizgide, arasındaki "doku uyuşmazlığını" rafa kaldırarak asker ve yargı bürokrasisini de "ikna edebilmesi", AKP kimliğindeki orta sınıfla silahlı-silahsız merkezi bürokrasinin temsil ettiği büyük burjuvazinin güç birliğini göstermektedir.

Nitekim, hareket maliyeti ve karar hiyerarşisi bakımından büyük burjuvazinin mutlak iradesine gereksinim duyan ordunun, doğrusu askeri bürokrasinin yerine, görece daha az maliyetle ve yönetimi daha basit yargı-polis gücünün Kürt sorununda devreye sokulması, AKP iktidarının altındaki orta sınıf kişiliğini ve istemlerini işaret etmektedir. KCK davasındaki sanık sayısı, AKP iktidarının, başlangıcındaki söyleminin tersine, sadece askeri alanda değil, siyasal alanda da Kürt siyasetini hedefine koyduğunun kanıtıdır.

Diğer tarafta da, PKK'nın, şiddetini özellikle Polis güçleri üstünde yoğunlaştırması, aynı sürece koşutlukla, yükselen Kürt orta sınıfının, egemen büyük burjuvazi ile doğrudan mücadeleyi göze alamayan tepkisinin ifadesi olmaktadır. Askeri alandaki bu anlayış, siyasal olana da aynıyla yansımakta, yasal Kürt siyaseti, büyük burjuvazinin "anlayışını" talep etmektedir. Kürt siyasetinin, son erimdeki sağ söylemleriyle, AKP'ye karşıt liberal bir ittifak arayışına girişmesi, bu taleplerinin üstyapıya izdüşümüdür.

Oysa, Özalizm yıllarında, Kürt sorununa "ılımlı" çözüm arayışları ve bu kapsamda, bizzat Özal'ın ağzından dillendirilen "federasyonun tartışmaya açılması" çağrıları, büyük burjuvazi ile çiçeği burnunda Kürt sermayesi arasındaki çelişme hatlarının çatışmaya dönüşecek denli kalın olmadığını gösterir.

Bu durum, küçük-orta ölçekli Kürt sermayesi ile egemen-büyük sınıai burjuvazisi arasında, yerel taşeronluk-acentelik ilişkisiyle kurulu geleneksel çıkar ortaklığı ile açıklanabilir.

Nitekim, bugün, büyük sermaye çevrelerinin, Kürt sorunu üstüne, TÜSİAD merkezli ortaya koyduğu tavrıyla, aynı "ılımlı" tutumu sürdürmesi, egemen büyük burjuvazi ile Kürt orta sınıflaşması ile arasındaki karşılıklı alanlarına müdahalede bulunmadıkları sürece sorun yaratmayan bu sınırlı ilişkinin sürdüğünü göstermektedir.

Türkiye entelijansiyasının içinde Kürt siyasetine “yakın ilgi” ile eğilen kesimin, TÜSİAD raporları ve Hasan Cemalli, Cengiz Çandarlı kalemleri ile liberalizmle sınırlı olması, bu bakımdan rastlantı değildir ve bir o kadar anlamlıdır. (5)

Kürt coğrafyasında, irili ufaklı işletmelerin, özellikle inşaat şantiyelerinin sürekli pkk saldırısına uğramasına karşın, Ciner grubunun Şırnak’ta işlettiği kömür ve diğer maden işletmelerinin bu konudaki “bağışıklığı”, ancak bu veri ile açıklanabilir.

Çünkü, tarihsel arka planına bağlı olarak, Kürt sermayesinin birikimi, ancak orta sınıfı oluşturacak nüfus ve ekonomik büyüklüklere ulaşabilmiştir. Kürt siyasetinin, güncel istemlerini “kültürel haklar” kategorisi gibi orta sınıf sınırları içinde belirlemesi bu nedenledir.

Bu veriler ışığında, bir sınıflar arası çelişki olarak Kürt sorununun, Özalizm’in ardından, Türkiye orta sınıfının politik örgütlülüğü ve ifadesi olan DYP-AKP çizgisinde çatışmaya, savaşa dönüşmesi rastlantı olmamaktadır. Yani, Kürt sorununda çatışanlar, orta sınıflardır, geleneksel Türkiye ve yeni Kürt orta sınıfları.

Özetle, Türkiye siyasal ve özellikle toplumsal yönetiminin, orta sınıfın iradesini yansıttığı dönemlerde çelişki derinleşmekte ve doğasındaki uzlaşmazlık, şiddet eğilimi kazanmaktadır.

Bugün de olup biten budur.

Yani, geldiği noktada Kürt sorununun ve dayattığı etnik motifli sivil çatışma olasılığının ana rahmi, şiddete varmış boyutuyla orta sınıfın iç çelişkileridir.

Bununla birlikte, bu orta sınıf içi çelişki, çatışmayı tetikleyen ilk etken olmakla birlikte, onu var eden neden olmak için elbette yetersizdir.

Kürt sorununda çözümsüzlük ve çatışma kısır döngüsünün temel kaynağı, varlık zemini, egemenleşme süreci içindeki Kürt sermayesinin, yerleşik Türkiye burjuvazisine göbeğinden bağımlılığıdır. Böylece, sermaye birikiminin ve orta sınıflaşmanın, yani ulusal burjuvazisinin gelişimi, bir yandan uluslaşmayı, diğer yandansa Türkiye bütünlüğüne en azından maddi bağıllığı dayatmaktadır. Kürt sorununun üstünde durduğu kaotik zemin, kendi iç dinamiklerinin birbiri ile çelişmesidir.

“Kürt siyasetinin, son erimde, bağımsız devlet idealinden, hatta onun gerisindeki federasyon hedefinden bile vazgeçişinin altında yatan gerçeklik, işte bu yeni burjuvazi eliyle yükselen orta sınıflaşmanın, bölgeyi aşan kapitalist dolaşım ilişkileri ve onunla bütünleşmesidir.

Nitekim, çeyrek yüzyıllık yıkıcı savaşın sonunda, PKK’nın geldiği nokta, İmralı’daki siyasi, Kandil’deki askeri liderlikleri ve Ankara’daki siyasal uzantısının ağzından ortaklaşan söylemlerle, bu bütünleşmeye boyun eğişin açık ifadesidir.”

“..AKP’nin, kapitalizmin inşasını hızlandıran kara ve hava yolu ulaşımı, toplu konut gibi yaygın inşaat-taahhüt sektörü yatırımları, ve özellikle bölgesel işsizliği ulusal kapitalizmin istihdam piyasasına dahil etme amacına dönük “yerel üniversite”leri, bölgenin ulusal kapitalizme eklemeliğine ivme kazandırmaktadır. Bununla birlikte, bugüne dek süregelen eşitsiz gelişim koşullarında, bu eklemeliğin, sorunu çözmek bir yana, daha da derinleştireceği açıktır. Kürt siyasetinin, Türkiye’nin geleceğinde oynayacağı rol, bu çelişkinin, siyasal-sosyal ifadesini sol’da mı, sağ’da mı bulacağı üzerinde kilitlidir; şimdilik görünense, gidişin sağa doğru ilerlediğidir.”

Buna bir örnek olarak, geçmişten bugüne Türkiye siyaseti içinde kendini tanımladığı

ve meşruiyet alanı bulduğu tekil adres sol iken, -ki AKP'ye karşı dillendirdiği güncel "çatı partisi" önerisinin yine sola dönük olması, bunun göstergesidir- Kürt siyasetinin sağa evrilme süreci içinde, Türkiye solu ile organik bağlarını koparmaya girişmesi, aynı zamanda, Türkiye'nin Kürtlükten geri kalan kesimi ile de zaten zayıf olan bağını yitirmesi anlamına gelmektedir.

Altan Tan, Şerafettin Elçi, İbrahim Güçlü gibi adların İslami çağrıları, Öcalan'ın cemaate yönelik ılımlı yaklaşımları, ve güncel olarak "Sosyalist" Sırrı Süreyya Önder'in Nurculuk hakkında övgüleri gibi belirgin örnekleri ile, Kürt siyasetinin sert bir dönüşle sağa yönelişi, var olan ince ipi de aşındırmaktadır. (7)

Kürt siyaseti, Türkiye solundan koparak, gerçekte Türkiye'nin Kürtlükten geri kalan kesimi ile tüm köprüleri atmaktadır. Bu ise, kuşkusuz, Kürt ayrılığını hızlandıracak ve derinleştirecek sürecin öğelerinden biri ve en önemlisi, sonuca doğrudan ulaşan bir aşama olacaktır.

Yani, Kürt orta sınıflaşmasının ve onun ifadesi olarak Kürt siyasetinin, bir yandan, sol üzerinden Türkiye'nin geri kalanı, özellikle solu ile arasında bağ kurmaya çabalarken, diğer yandan, ve doğası gereği sağa yönelimi, Kürt uluslaşmasının kendini dayatışının sonucundan başka bir şey değildir.

Sonuçta, yerel sermaye birikiminin elle tutulur hale gelmesiyle, Kürt uluslaşma süreci bir kez başlamıştır; ve kapitalizmin gelişimi içinde, yani Kürt sermayesi olgunlaştıkça durmayacaktır. Kürt uluslaşmasının kendiliğinden, ve doğal sonucuna ulaşmadan, kişisel ve politik çağrılarla, programlarla durmasını beklemek, 19. yüzyıl sonrasındaki İmparatorlukların, ulus-devletlere karşı tarihin ve doğanın akışına ters, umutsuz-çaresiz direncini anımsatmaktadır.

Oysa, Türkiye solu, tercih edilen/edilmeyen ayrımını, ölçüsünü bir yana koyarak, olan gerçeği görme gereğinden kaçınmakta, içi doldurulamayan "gönüllü birliktelik" sloganları altında, Pollyanna masallarının iyimserliğine sığınmaktadır.

Tek çare, Hegel'in gösterdiği, "kangren olmuş organın lavanta suyuyla iyileştirilemeyeceği" gerçeğini görmektir: Kapitalizm, Türkiye'yi bölmektedir, resmi olmasa da verili-fiili durumda bölmüştür; bu sonucun adını koymak veya koymamak, gerçeği değiştirmeyecektir.

Yani, bugün, Kürt ayrılıkçı söyleminin, geçmişten bu yana var olan bir durumun saptanmasından, adının konulmasından, eski dille "malumun ilanı"ndan ibaret olduğunu kendimize itiraf etmemiz gerekir.

Adına ister "bölücülük-terörizm" denilsin, isterse "özgürlük savaşı", bakılan pencereden görünen ve diyalektiğin getirip önümüze bıraktığı gerçek tek ve yalındır: Türkiye'nin de bir bölümünü kapsayacak bir Kürt devleti, yakın geleceğin kaçınılmaz gündemidir; yani sorun, iç içe geçmiş karşılıklı uluslaşma süreçlerinin, birbirinden ayrılığının olup olmayacağı değil, nasıl olacağıdır.

(1) Kürt siyasetinin sınıfsal bakışla değerlendirildiği bir örnek eser olarak:

<http://www.gelawej.net/pdf/KURT-SIYASAL-HAREKETININ-SINIFSA-KOKENLERI-T...> [2]

(2) Kürt siyasetinin sağa dönüşümüne neden olan iç dinamiklerine ilişkin bir inceleme için:

www.ivmedergisi.com/çatıdan-önce-zemin-etüdü-türkiye-solundan-kürt-sağına-kürt-dinamiğinin-dönüşümü.html

(3) Türkiye Sosyalizmi'nin çarpık yorumları olarak Kürt ve Alevi sollarının incelendiği bir yazı için:

<http://www.ortakyasam.org/ncelme/6383-tuerkiye-sosyalizminin-sorunlar-v...> [3]

(4)

2006 Öys sonuçlarında Hakkari: http://www.birgun.net/sunday_index.php?news_code=1154249169&year=2006&mo... [4]

2007 Öss sonuçlarında Hakkari: <http://www.harbiforum.org/sinavlar/11738-ossde-en-basarisiz-il-yine-hakk...> [5]

2088 Öss sonuçlarında Hakkari: <http://www.osstercihrehberi.com/ossde-en-basarili-iller.html>

2099 Ygs sonuçlarında Hakkari: <http://www.webdersanesi.com/haberler/oku/343/ossde-en-basarili-ve-basarisiz-iller>

2010 Ygs sonuçlarında Hakkari: <http://www.elestiriyoruz.com/guncel-haberler/2010-ygs-de-en-basarili-il-...> [6]

2011 Ygs sonuçlarında Hakkari: <http://haber.gazetevatan.com/birinci-de-sonuncu-da-ayni/374006/1/Haber> [7]

http://www.abbasguclu.com.tr/haber/universiteye_giriste_illerin_karnesi.... [8]

(5) Bir örnek olarak: http://www.tesev.org.tr/ud_objs/pdf/demp/dagdan%20inis-son%20hali-web.pdf [9],

<http://www.dha.com.tr/haberdetay.asp?Newsid=129962> [10]

Ve konu üzerine nitelikli bir yazı için: <http://mustafasonmez.net/?p=201> [11]

(6) <http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/ocalan-cemaatle-ittifak-degil-...> [12]

ayrıca:

http://www.birgun.net/politics_index.php?news_code=1292586777&day=17&mon...

[13]

ve <http://www.odatv.com/n.php?n=ocalan--fethullah-gulen-ittifaki-mi-kuruluy...> [14]

<http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/altan-tan-seriata-gidelim-habe...> [15]

<http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/onder-bediuzzaman-bir-oncu-ola...> [16]

Yorumlar

- [E-Dergi Yazıları](#) [17]
- [Güncel](#) [18]
- [İç Siyasa](#) [19]
- [Tarih](#) [20]
- [Terör](#) [21]
- [Toplumsal](#) [22]

Kaynak URL (16/05/2024 - 04:45 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/okur-makale/kurt-sorunu-uzerine-savasin-diyalektigi>

Bağlantılar:

- [1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/vedat-kocal>
[2] <http://www.gelawej.net/pdf/KURT-SIYASAL-HAREKETININ-SINIFSAK-KOKENLERI-Tarik-Ziya-EKINCI.pdf>
[3] <http://www.ortakyasam.org/ncleme/6383-tuerkiye-sosyalizminin-sorunlar-vedat-kocal>
[4] http://www.birgun.net/sunday_index.php?news_code=1154249169&year=2006&month=07&day=30
[5] <http://www.harbiforum.org/sinavlar/11738-ossde-en-basarisiz-il-yine-hakkari-oldu.html>
[6] <http://www.elestiriyoruz.com/guncel-haberler/2010-ygs-de-en-basarili-il-yalova-en-basarisiz-il-hakkari-istanbul-43-sirada/>
[7] <http://haber.gazetevatan.com/birinci-de-sonuncu-da-ayni/374006/1/Haber>
[8] http://www.abbasguclu.com.tr/haber/universiteye_giriste_illerin_karnesi.html
[9] http://www.tesev.org.tr/ud_objs/pdf/demp/dagdan%20inis-son%20hali-web.pdf
[10] <http://www.dha.com.tr/haberdetay.asp?Newsid=129962>
[11] <http://mustafasonmez.net/?p=201>
[12] <http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/ocalan-cemaatle-ittifak-degil-uzlasma-arayisindayiz-haberi-37029>
[13] http://www.birgun.net/politics_index.php?news_code=1292586777&day=17&month=12&year=2010
[14] <http://www.odatv.com/n.php?n=ocalan--fethullah-gulen-ittifaki-mi-kuruluyor-0912101200>
[15] <http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/altan-tan-seriata-gidelim-haberi-41849>
[16] <http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/onder-bediuzzaman-bir-oncu-olarak-kabul-edilebilir-haberi-45251>
[17] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/e-dergi-yazilari>
[18] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>
[19] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>

- [20] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>
[21] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/teror>
[22] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>